

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΛΘΑΝΑΣΙΟΣ

Πρός τήν Ἁγίαν καί Ἱεράν Σύνοδον τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Μακαριώτατε, ἅγιοι ἀδελφοί,

Ἔλαβα τά κείμενα πού ἐγκρίθηκαν ὡς ἀποφάσεις τῶν διαφόρων Προσυνοδικῶν Πανορθοδόξων Διασκέψεων πού ἔγιναν κατά καιρούς γιά τήν προετοιμασία τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί πού ἀποτελοῦν καί τά ἐγκριθέντα ἐπίσημα κείμενα τῶν θεμάτων πού θά ὑποβληθοῦν στήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον πρὸς υἰοθέτησιν τους καί εὐχαριστῶ θερμά γιά τήν ἀποστολή τους.

Ἐπειδή σύμφωνα μέ τόν ἀποσταλέντα σέ μᾶς κανονισμό ὀργάνωσης καί λειτουργίας τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καί συγκεκριμένα στό ἄρθρο 12 καί παραγράφους 2 καί 3 ἀναφέρεται ὅτι μπορούμε νά ἐκφράσωμε τίς ἀπόψεις μας στήν τοπική μας Σύνοδο πρῶτα, κατόπιν ἐπιταγῆς τῆς συνείδησής μου ταπεινά ὑποβάλλω στήν Ἁγίαν καί Ἱεράν Σύνοδον τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας τίς ἀπόψεις μου καί τίς πεποιθήσεις μου πάνω στά πιό κάτω θέματα.

Στό κείμενο τῆς Ε΄ Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διάσκεψης πού ἔγινε στό Σαμπεζύ –Γενεύης, στίς 10-17 Ὀκτωβρίου τοῦ 2015 καί πού τιτλοφορεῖται «Ἀπόφασις - Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον», ἔχω νά δηλώσω τά ἑξῆς:

Συμφωνῶ ἀπόλυτα μέ τά πρῶτα τρία ἄρθρα τοῦ κειμένου. Στά ἄρθρα ὅμως 4 καί πιό κάτω ἔχω νά παρατηρήσω τά ἑξῆς: Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία προσευχομένη πάντοτε «ὑπέρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως» πιστεύω ὅτι ἐννοεῖ τήν ἐπιστροφήν καί ἔνωσιν μαζί της ὅλων αὐτῶν πού ἀπεκόπηκαν καί ἀπομακρύνθηκαν ἀπό αὐτήν, αἰρετικῶν καί σχισματικῶν, ἀφοῦ ἀπαρνηθοῦν τήν αἵρεση ἢ τό σχίσμα τους καί φύγουν ἀπό αὐτά καί μέ μετάνοια καί μέ τήν προβλεπόμενη ἀπό τούς ἱερούς

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΛΘΑΝΑΣΙΟΣ

κανόνες διαδικασία ένσωματωθῶν καί ένταχθῶν -ένωθῶν - μέ τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ οὐδέποτε ἀπώλεσε τήν «ένότητά τῆς πίστεως καί τήν κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» καί δέν δέχεται τή θεωρία τῆς ἀποκατάστασης τῆς ένότητας τῶν «εἰς Χριστόν πιστευόντων», γιατί πιστεύει ὅτι ἡ ένότητα τῶν εἰς Χριστόν πιστευόντων ὑπάρχει ἤδη στήν ένότητα ὅλων τῶν βαπτισμένων τέκνων τῆς μεταξύ τους καί μετά τοῦ Χριστοῦ έν τῇ ὀρθῇ πίστει τῆς, πού δέν ὑπάρχει στους αίρετικούς ἢ σχισματικούς καί γι' αὐτό εὐχεται γιά αὐτούς τήν έν μετανοία ἐπιστροφήν τους στήν Ὁρθοδοξία.

Πιστεύω ὅτι αὐτό πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 5 γιά «τήν ἀπολεσθεῖσαν ένότητα τῶν Χριστιανῶν» εἶναι λάθος, γιατί ἡ Ἐκκλησία ὡς λαός τοῦ Θεοῦ ένωμένος μεταξύ του καί μέ τήν κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας πού εἶναι ὁ Χριστός δέν ἔχασε ποτέ τήν ένότητά του αὐτήν καί δέν ἔχει ἄρα ἀνάγκη νά τήν ἐπανεύρη ἢ κἄν νά τήν ἀναζητήση γιατί πάντοτε ὑπῆρχε καί ὑπάρχει καί θά ὑπάρχει εφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ οὐδέποτε ἔπαυσε ἢ θά παύση νά ὑπάρχει. Ἐκεῖνο πού συνέβη εἶναι ὅτι ὀμάδες ἢ λαοί ἢ μεμονωμένα ἄτομα ἔφυγαν ἀπό τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ Ἐκκλησία εὐχεται καί πρέπει νά προσπαθῇ ἱεραποστολικά νά ἐπιστρέψουν αὐτοί ὅλοι έν μετανοία διά τῆς κανονικῆς ὁδοῦ στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Δέν ὑπάρχουν δηλαδή ἄλλες Ἐκκλησίες ἀλλά μόνον αίρέσεις καί σχίσματα, ἐάν θέλωμε νά ἀκριβολογοῦμεν στους ὀρισμούς μας. Ἡ διατύπωση «πρός ἀποκατάστασιν τῆς χριστιανικῆς ένότητας» εἶναι λάθος γιατί ἡ ένότητα τῶν χριστιανῶν -μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ - δέν ἔχει διασπασθῆ ποτέ, ἐφ' ὅσον αὐτοί μένουν ένωμένοι μετά τῆς Ἐκκλησίας. Χωρισμός ἀπό τήν Ἐκκλησία καί φυγή ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἔγινε δυστυχῶς, πολλές φορές ἀπό τίς αίρέσεις καί τά σχίσματα, ἀλλά ποτέ ἀπώλεια ἐσωτερική τῆς ένότητας τῆς Ἐκκλησίας.

Διερωτῶμαι γιατί στό κείμενο γίνεται πολλαπλή ἀναφορά σέ «Ἐκκλησίες» καί «Ὁμολογίες»; Ποιά ἡ διαφορά τους καί ποῖο στοιχεῖο τίς χαρακτηρίζει ὥστε ἄλλες νά ὀνομάζονται Ἐκκλησίες καί ἄλλες Ὁμολογίες; Ποιά εἶναι Ἐκκλησία καί ποιά ἡ αίρετική καί ποιά ἡ σχισματική ὀμάδα ἢ ὀμολογία; Ἐμεῖς ὀμολογοῦμεν μία Ἐκκλησία καί ὅλα τά ἄλλα αίρέσεις καί σχίσματα.

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Θεωρῶ ὅτι θεολογικά καί δογματικά καί νομοκανονικά ἡ ἀπόδοση τοῦ τίτλου «Ἐκκλησία» σέ αίρετικές ἢ σχισματικές κοινότητες εἶναι παντελῶς λανθασμένη γιατί μία εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ἀναφέρεται καί στό ἄρθρο 1, καί δέν μπορεῖ νά ὀνομασθῆ ἀπό ἐμᾶς μία αίρετική ἢ σχισματική κοινότητα ἢ ομάδα ὡς Ἐκκλησία, ἐκτός τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Δέν ἀναφέρεται καθόλου στό κείμενο αὐτό ὅτι ἡ μόνη ὁδός πού ὀδηγεῖ στήν ἔνωση μέ τήν Ἐκκλησία εἶναι μόνον ἡ ἐπιστροφή τῶν αίρετικῶν καί σχισματικῶν ἐν μετανοία εἰς τήν Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, πού σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 1 εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας.

Ἡ ἀναφορά στήν «κατανόηση τῆς παράδοσης τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας» δίνει τήν ἐντύπωση ὅτι ὑπάρχει διαφορά ὄντολογική στήν ἀρχαία Ἐκκλησία τῶν ἀγίων ἐπτά Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί στήν γνήσια συνέχεια αὐτῆς μέχρι σήμερα, πού εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας. Πιστεύουμε ὅτι καμιά ἀπολύτως διαφορά δέν ὑπάρχει μεταξύ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου αἰῶνα καί τῆς Ἐκκλησίας τοῦ πρώτου αἰῶνα, γιατί ἕνα ἀπό τά γνωρίσματα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καί τό γεγονός πού ὁμολογοῦμε στό σύμβολο τῆς πίστεως ὅτι αὐτή εἶναι Ἀποστολική.

Στό ἄρθρο 12 ἀναφέρεται ὅτι κοινός σκοπός τῶν θεολογικῶν διαλόγων εἶναι «ἡ τελική ἀποκατάστασις τῆς ἐν τῇ ὀρθῇ πίστει καί τῇ ἀγάπῃ ἐνότητος». Δίδεται ἡ ἐντύπωση ὅτι κι ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι ψάχνουμε τήν ἀποκατάστασή μας στήν ὀρθή πίστη καί στήν ἐνότητα τῆς ἀγάπης, ὡσάν νά ἀπωλέσαμεν τήν ὀρθή πίστη καί τήν ψάχνουμε νά τήν βροῦμε διά τῶν θεολογικῶν διαλόγων μετά τῶν ἑτεροδόξων. Θεωρῶ ὅτι αὐτή ἡ θεωρία εἶναι θεολογικά ἀπαράδεκτη ἀπό ὅλους μας.

Ἡ ἀναφορά τοῦ κειμένου στό «Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν» μοῦ δίνει τήν εὐκαιρία νά διατυπώσω τήν ἐνστασή μου ἀπέναντι σέ κατά καιρούς διάφορα συγκριτικῶς ἀντικανονικά γεγονότα πού ἔγιναν σ'αὐτό ἀλλά καί σ'αὐτήν ταύτην τήν ὀνομασίαν του, ἀφοῦ σ' αὐτό ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία θεωρεῖται ὡς «μία ἐκ τῶν Ἐκκλησιῶν» ἢ κλάδος τῆς μίας Ἐκκλησίας πού ψάχνει καί ἀγωνίζεται γιά τήν πραγμάτωση της στό παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν. Ἀλλά γιά μᾶς μία καί μοναδική εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ πού ὁμολογοῦμε στό Σύμβολο τῆς Πίστεως καί ὄχι πολλές.

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΛΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ἡ ἀποψη ὅτι ἡ διατήρηση τῆς γνησίας ὀρθοδόξου πίστεως διασφαλίζεται μόνο διὰ τοῦ συνοδικοῦ συστήματος ὡς τοῦ μόνου «ἀρμοδίου καί ἐσχάτου κριτοῦ τῶν θεμάτων τῆς πίστεως» ἔχει δόση ὑπερβολῆς καί ἐκφεύγει τῆς ἀληθείας καθότι στήν ἐκκλησιαστική ἱστορία πολλές συνόδοι ἐδίδαξαν καί ἐνομοθέτησαν λανθασμένα καί αἰρετικά δόγματα καί ὁ πιστός λαός τίς ἀπέρριψε καί διεφύλαξε τήν ὀρθόδοξη πίστη καί ἐθριάμβευσε τήν Ὁρθόδοξη Ὁμολογία. Οὔτε σύνοδος ἄνευ τοῦ πιστοῦ λαοῦ, τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε λαός ἄνευ συνόδου Ἐπισκόπων μποροῦν νά θεωρήσουν ἑαυτούς σῶμα Χριστοῦ καί Ἐκκλησίαν Χριστοῦ καί νά ἐκφράσουν σωστά τό βίωμα καί τό δόγμα τῆς Ἐκκλησίας.

Κατανοῶ, Μακαριώτατε καί ἅγιοι Συνοδικοί ἀδελφοί, ὅτι δέν μποροῦν σέ σύγχρονα ἐκκλησιαστικά κείμενα αὐτοῦ τοῦ εἶδους νά διατυπώνονται σκληρές ἢ προσβλητικές ἐκφράσεις, οὔτε καί κανένας νομίζω θέλει αὐτοῦ τοῦ τύπου τίς ἐκφράσεις. Ἡ ἀλήθεια ὅμως πρέπει νά ἐκφράζεται μέ ἀκρίβεια καί σαφήνεια, πάντοτε, βέβαια, μέ ποιμαντική διάκριση καί ἀγάπη πραγματική πρὸς ὅλους. Ἔχουμε χρέος καί πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας πού βρίσκονται σέ αἰρέσεις ἢ σχίσματα νά εἴμαστε ἀπόλυτα εἰλικρινεῖς μαζί τους καί μέ ἀγάπη καί πόνο νά προσευχώμαστε καί νά κάνωμε τά πάντα γιά τήν ἐπιστροφή τους στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Ταπεινά θεωρῶ ὅτι τέτοιας σπουδαιότητος καί τέτοιου κύρους κείμενα τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρέπει νά εἶναι πολύ προσεκτικά καί διατυπωμένα μέ πᾶσαν ἀκρίβειαν θεολογικήν καί νομοκανονικήν ὥστε νά μὴν ἀπορρέουν ἀπό αὐτά ἀσάφειες ἢ ἀδόκιμοι θεολογικά ὅροι καί διατυπώσεις λανθασμένες πού μποροῦν νά ὀδηγήσουν σέ παρερμηνεῖες καί ἀλλοιώσεις τοῦ ὀρθοῦ φρονήματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐξάλλου μία Σύνοδος γιά νά εἶναι ἔγκυρη καί κανονική πρέπει νά μὴν ἀφίσταται καθόλου ἀπό τό πνεῦμα καί τήν διδασκαλίαν τῶν πρό αὐτῆς ἁγίων Συνόδων, τῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων Πατέρων καί τῶν ἁγίων Γραφῶν καί νά μὴν ἔχει καμιὰ σκιά στή διατύπωση ἐπακριβῶς τῆς ὀρθῆς πίστεως.

Πότε οἱ ἅγιοι Πατέρες μας καί πότε καί ποῦ στά κείμενα τῶν ἱερῶν κανόνων καί τῶν ὄρων τῶν Οἰκουμενικῶν ἢ Τοπικῶν Ἱερῶν Συνόδων ἀπεκλήθησαν οἱ αἰρετικές ἢ οἱ σχισματικές ομάδες ὡς ἐκκλησίες; Ἐάν εἶναι ἐκκλησίες οἱ αἰρέσεις

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

τότε ποῦ εἶναι ἡ μοναδική καί Μία Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καί τῶν ἁγίων Ἀποστόλων;

Ταπεινά διατυπώνω τή διαφωνία μου καί στό γεγονός ὅτι καταργεῖται ἡ πρακτική ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε Ἱερῶν Συνόδων τοπικῶν καί οἰκουμενικῶν ὅπου κάθε ἐπίσκοπος ἔχει καί τή δική του ψῆφο καί οὐδέποτε αὐτό τό σχῆμα, μία Ἐκκλησία μία ψῆφος, πού καθιστά τά μέλη τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, πλήν τῶν προκαθημένων, διακοσμητικά στοιχεῖα, ἀφαιρεθέντος ἀπ' αὐτῶν τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου.

Ἐχω καί μερικές ἄλλες διαφωνίες καί ἐνστάσεις σέ ἄλλα σημεῖα τῶν κειμένων, ἀλλά δέν θέλω νά σᾶς κουράσω περισσότερο γι' αὐτό, περιορίζομαι στά θέματα πού θεωρῶ μεγαλύτερης σημασίας καί πού ταπεινά διατυπώνω τή διαφωνία μου, τήν ἀποψη καί πίστιν μου.

Δέν θέλω μέ αὐτά πού ἔγραψα νά λυπήσω κανένα καί δέν θέλω νά θεωρηθῶ ὅτι διδάσκω ἢ κρίνω τούς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς μου καί πατέρες μου. Ἀπλῶς αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκη νά ἐκφράσω αὐτά πού ἡ συνείδησή μου μοῦ ἐπιβάλλει.

Παρακαλῶ νά καταχωρηθοῦν οἱ ἀπόψεις μου στά πρακτικά τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ζητώντας τίς ἅγιες προσευχές σας, διατελῶ

Ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός

†^c Πτεροῦ Ἀθανασίου

Ὁ Λεμεσοῦ Ἀθανάσιος